

fremtrædende i offentligheden, hvorfor mange af dem også er glemt i dag. En af de danske Nobelpriser, der var mest sikker, var tildelingen af Nobelprisen i medicin til Henrik Dam i 1943 for hans opdagelse af vitamin K, men hvem forbinder i dag navnet Henrik Dam med andet end nogle skandaler i fødevareministeriet.

Christoffer Karoff

Elin Andersen & Karen Klitgaard Povlsen:

Tableau – Det sublime øjeblik,
Klim, 207 sider, 250 kr.

Et tableau er fremstillingen af det standsede billede eller den frosne fremstilling. Tableau betyder slet og ret billede på fransk, men refererer til de æstetiske udtryk, der opstår når en kropslig handling standses i et stillbillede eller i en fast attitude i forskellige æstetiske udtryksformer som drama, maleri, skulptur, litteratur m.m. Tableauret står i nært forhold til det sublime, et begreb der har en central placering i 1700 tallets æstetik, og hvis betydning udvides op igennem 1700 og 1800 tallet, hvor det sublime får nye betydninger og kommer til at omfatte flere forskellige kunstarter. Det sublime øjeblik indtræffer der, hvor den æstetiske fremstilling standses i et øjeblik, og der etableres et tableau, som træder ud over det blot skønne og får sublim karakter.

Fra slutningen af 1700 tallet og over 1800 tallet opstår der en fascination af tableauer og disses æstetiske virkninger, man begynder i saloner og i borgerskabets kredse, at iscenesætte scener og arrangere fremstillinger med ubevægelige personer og genstande. Motiverne hentes fra maleri, litteratur og med den nye politiske kultur lader man sig også inspirere af politiske scener fra fx den franske revolution. Artiklerne i antologien reflekterer denne bevægelse, hvor tableauret ansues fra forskellige faglige vinkler: over fotografiet, til skuespillet, litteraturen, den engelske landskabshave og

Kierkegaard, mens forholdet mellem tableauet og det sublime udfoldes i antologiens indledende artikel.

Simon Pedersen

Thor Olav Olsen:

Fortellerbegrepet. En studie av forholdet mellom fortelling og menneskelig liv, Pragma Forlag 2001, 300 sider (Dr. phil. afhandling forsvaret ved Universitetet i Tromsø, Norge).

Afhandlingen har som sine grundforudsætninger dels, at det narrative element er fundamentalt for den menneskelige erfaringsdannelse, og dels at enkeltindividet i høj grad er overladt til sig selv i det moderne samfund. Individet har ikke blot sit eget liv at leve, men også sin egen historie at berette, hvorved fortællerfællesskabet bliver af afgørende betydning. I en mere grundlæggende forstand bliver mennesker til i de fortællinger de indrulleres i, og mennesker bliver til de historier, de fortæller og genfortæller om sig selv. Det betyder ikke blot, at mennesket erkender gennem narrativitet, men at vigtige aspekter ved psykisk og social patologi må indreflektere dette moment. Tematisk placerer forfatteren sig i et tværfagligt felt af gammel og ny filosofi, litteraturvidenskabelige tilgangsvinkler, literært materiale og psykologi.

Tore Eriksen

Passage nr. 38,
81 sider, 90 kr. i løssalg, Institut for Litteraturhistorie, Aarhus Universitet 2001.

Litteraturtidsskriftet Passage har netop sendt nr. 38 på gaden. Passage nr. 38 har to temaer: den polske forfatter Witold Gombrowicz (1904-1969) og østrigeren Georg Trakl (1887-1914). Nummeret indledes med temaet om Gombrowicz, som skønt verdensberømmelse ikke rigtigt er kendt i Danmark, og det på trods af, at en del af hans hovedværker faktisk er oversat til dansk af Peer Hultberg. Passage bringer prøver af ikke tidligere oversatte dele af Gombrowicz' Dagbog, og den danske forfatter og essayist Poul Vad introducerer veloplagt og klogt til forfatterskabet. Temaet rundes af med en oversættelse af et essay af Gombrowicz' samtidige kollega og ven, Bruno Schulz. Essayet handler om Gombrowicz' første roman, *Ferdydurke*. Mellem de to temaer er der nye digte af Jess Ørnsbo og en prosatekst af (pseudonymet?) Oscar K. Nummeret rundes af med to artikler om Trakl. De er skrevet af den danske forfatter Preben Major Sørensen, der vidende trækker linjer til Trakls samtid, og af Anders Klinkby Madsen, der bl.a. skitserer en læsning af det suveræne digt "Ved mosen" (som i artiklen bringes i oversættelse) fra Sebastian im Traum.

Max Ipsen

Sats – Nordic Journal of Philosophy, Vol. 2, No 1, Philosophia Press 2001, 197 sider, 220 kr.

Det tredje nummer af det nordiske tidsskrift for filosofi, Sats, er udkommet. Sats indeholder denne gang inviterede artikler af Axel Honneth og Michel Bitbol og 5 optagede artikler af blandt andre Holger Maas og Morten Raffnsøe-Møller. Desuden består tidsskriftet af et bogsymposium, hvor en række filosoffer diskuterer Jan Fayes Athenes kammer – inklusiv et svar fra Jan Faye. Endelig afsluttes dette nummer af Sats med en kort anmeldelsektion og en nekrolog over den nyligt afdøde amerikanske filosof Willard Quine (1908-2000) skrevet af Dagfinn Føllesdal fra Stanford University.

Anders Dræby Sørensen

Distinktion – Tidsskrift for Samfundsteori, Nr. 2. www.distinktion.dk 2001, 129 sider, 100 kr.

Distinktion er et nyt dansk samfundsteoretisk tidsskrift, der overvejende koncentrerer sig om felterne politologi og sociologi. Tidsskriftet er indholdsmæssigt struktureret over et tema og en meget kort anmeldelsektion. Hvor det første nummer var et temanummer om Niklas Luhmanns samfundsteori, omhandler det andet nummer, der er redigeret af Lars Bo Larsen, 'Carl Schmitt og suverænitetens problematikken'. Med baggrund i diag-

nosticeringen af såvel en reaktualisering af suverænitetsspørgsmålet som en fornyet akademisk optagethed af den tyske jurist og statsteoretiker Carl Schmitt (1888-1985), forsøger Distinktion over 8 artikler at fokusere på suverænitetens problematisering hos først og fremmest den tidlige Carl Schmitt.

Anders Dræby Sørensen

Simon Sjørup Simonsen: *Sundhedens filosofi*, Klim 2000, 174 sider, 185 kr.

Den moderne medicin har inden for de seneste årtier gennemgået en række forandringer og har tilsvarende skiftet navn til sundhedsfagene, -væsenet og -videnskaberne. Disse forandringer har antaget mere eller mindre radikale former og har derfor også i stigende grad været flankeret af forskellige filosofiske spørgsmål.

Simon Simonsens bog "Sundhedens filosofi" kan på én gang ses som en introduktion til den videnskabsteoretiske del af disse spørgsmål og som en bestemt filosofisk positionering i forhold til samme. Således udspænder bogen sig over en udførlig og kritisk præsentation af klassiske og nyere videnskabsteoretiske perspektiver på det medicinske felt, for at ende med fremstillingen af en alternativ position, som er væsentligt inspireret af den tyske filosof Hans Jonas.

Anders Dræby Sørensen

Hans Jørgen Thomsen:
Sartre, Modtryk 2001, 63 sider,
 78 kr.

Hans-Jørgen Schanz:
Menneskerettigheder, Modtryk
 2001, 58 sider, 78 kr.

Half & half er ikke kun noget man bestiller på værtshuset – det er også princippet bag forlaget Modtrykts filosofiserie ALLE TIDERS TANKER. I denne serie serveres der nemlig bøger bestående af en halv del introducerende tekst og en halv del primærtekst. Det gælder også i de to nyeste udgivelser i serien. I Sartre introducerer Hans Jørgen Thomsen således til Jean-Paul Sartres liv og værk, mens der bringes tekstuddrag fra fire forskellige Sartretekster. Og i *Menneskerettigheder* er det Hans-Jørgen Schanz, der introducerer til menneskerettighedernes idéhistorie, mens de vigtigste menneskerettighedsdeklaringer også bringes.

Mads P. Sørensen

Carlo Perris & Hjördis Perris: *Personlighedsforstyrrelser*, Hans Reitzels Forlag 2000, 296 sider, 325 kr.

Personlighed er en idé, der har interesse inden for en lang række fagfelter. Aktuelt opleves blandt andet en stigende optagethed af personlighedsforstyrrelser som et fænomen og begreb, der især kan lokaliseres inden for psyko-videnskaberne og som blandt andet afløser det, der tidligere gik under navnet psykopati eller karakterafvigelse.

Forfatterparret Perris og Perris er henholdsvis professor emeritus i psykiatri og professor i medicinsk psykologi ved Umeå Universitet. I bogen *Personlighedsforstyrrelser* gennemgår de en lang række teorier om personlighed og modeller til klassifikation af personlighedsforstyrrelser for til sidst at nå frem til deres egen eklektiske teori, hvor genetiske, neurologiske, psykoanalytiske, fænomenologiske, kognitive og kultursociologiske teorier spiller sammen i en overordnet dynamisk forståelse og behandling af personlighedsforstyrrelser i interpersonelle relationer.

Anders Dræby Sørensen

Wolfgang Klafki: *Dannelsese teori og didaktik – nye studier*, Klim 2000, 365 sider, 298 kr.

Den tyske didaktiker Wolfgang Klafki har fået oversat sit værk *Neue studien zur Bildungstheorie und Didaktik* fra 1985/1991 til dansk på forlaget Klim. Som titlen antyder er der tale om en opfølgning på værket *Studien zur Bildungstheorie und Didaktik* fra 1963, hvor Klafki fremstillede en dialektisk teori om kategorial dannelse. Det nærværende værk er en samling af afhandlinger og artikler fra perioden 1975 til 1991, hvor Klafki videreudvikler denne teori med henblik på at kunne udfolde det, der bestemmes som en kritisk konstruktiv pædagogik.

Anders Dræby Sørensen